

Brandförsvaret
Tjänsteskrivelse till räddningsnämnden

Datum:
2022-05-24

Diarienummer:
RÄN-2022-00070

Handläggare:
Elisabeth Samuelsson

Tillsynsplan

Förslag till beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** fastställa tillsynsplan enligt förslag i bilaga 1

Ärendet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor träder i kraft den 1 juli 2022. I föreskriften anges bland annat att kommunen ska ha en planering för den tillsyn som ska genomföras, och att bedömningen av hur ofta tillsyn ska ske dokumenteras.

Föreslagen tillsynsplan beskriver hur brandförsvaret ska arbeta med tillsyn för att uppfylla MSB:s föreskrifter. Bedömningsgrunder för tillsynsfrister, alltså hur ofta tillsyn ska ske, för olika typer av verksamheter beskrivs sist i planen.

Beredning

Ärendet har beretts av tjänstepersoner vid brandförsvaret.

Ekonomiska konsekvenser

Tillsynsplanen påverkar inte räddningsnämndens kostnader. Det behöver rekryteras fler medarbetare som arbetar med tillsyn, men kostnaderna för dessa hanteras genom taxor. Taxorna för tillsyner har setts över, men hanteras i ett annat ärende.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, daterad 2022-05-24

- Bilaga 1, Tillsynsplan

Brandförsvaret

Elisabeth Samuelsson
Brandchef



Brandförsvaret

Beslutsfattare:
Räddningsnämnden

Datum:
2022-05-18

Diarienummer:
RÄN-2022-00070

Tillsynsplan

Räddningsnämnden är gemensam nämnd för Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner, där Uppsala är värdkommun. Räddningsnämndens förebyggande arbete syftar till ett skäligt brandskydd hos den enskilde, en säker hantering av brandfarlig och explosiv vara samt att skyldigheterna för verksamheter som bedriver farlig verksamhet efterlevs. Huvudsyftet är att säkerställa skydd för liv, hälsa, egendom och miljö.

För att åstadkomma detta finns ett flertal olika verktyg; information och rådgivning, tillsyn enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) samt hanteringstillstånd för brandfarlig och explosiv vara. Tillsyn är det skarpaste verktyget och ska riktas där det gör mest nytta och ger störst effekt.

Denna plan beskriver hur Uppsala brandförsvaret ska bedriva tillsynsverksamhet i Tierp, Uppsala och Östhammar i enlighet med kraven i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Innehåll

Planering av tillsynsverksamheten	3
Bakgrund	3
Förteckning över byggnader och andra anläggningar	3
Planering.....	3
Regelbunden tillsyn	3
Verksamheter med tillstånd för brandfarlig vara	6
2:4-anläggningar.....	6
Alternativ till tillsyn.....	6
Temabaserade platsbesök	6
Händelsebaserad tillsyn.....	7
Bilaga 1 - Bedömningsgrunder för tillsynsfrister	8

Planering av tillsynsverksamheten

Bakgrund

Enligt 2 § Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt LSO (MSBFS 2021:8) ska planeringen av tillsynsverksamheten utgå från riskerna vid en brand eller annan olycka. Vid prioriteringen ska det särskilt beaktas om tillsyn är en effektiv förebyggande åtgärd och om de som vistas i byggnaden eller anläggningen kan förväntas ha god lokalkännedom samt om de är inlåsta eller vistas där av plikt.

Enligt 21 § LBE har den myndighet som prövar tillstånd för brandfarlig och explosiv vara även ansvaret inom sitt verksamhetsområde för tillsyn över efterlevnaden i denna lag.

Förteckning över byggnader och andra anläggningar

Enligt 4 § MSBFS 2021:8 ska tillsynsplaneringen innehålla en förteckning över de byggnader och andra anläggningar som omfattas av bilagan i ovan nämnda föreskrift. Förteckningen ska även innehålla de byggnader och andra anläggningar som kommunerna har identifierat som tillsynsobjekt utifrån sin kunskap om lokala förhållanden samt de verksamheter som omfattas av skyldigheterna i 2 kap. 4 § LSO.

Uppsala brandförsvars förteckning återfinns i verksamhetssystemet Daedalos. I samband med kommande års tillsynsplanering uppdateras förteckningen genom användning av externa register och analys av verksamheter med hög frekvens av registrerade händelser. Utöver detta uppdateras förteckningen regelbundet i samband med remissärenden och inkomna beslut från:

- Polisen (hotelltillstånd, offentlig tillställning, danstillstånd)
- Miljö- och hälsa (serveringstillstånd)
- Stadsbyggnadsförvaltningen (remisser inför bygglov och startbesked)
- Länsstyrelsen (beslut gällande LSO 2.4)

Brandförsvaret söker dessutom information från följande samhällsaktörer i samband med att förteckningen uppdateras:

- Miljö- och hälsa (restauranger >150 personer utan serveringstillstånd)
- Migrationsverket (förvar, förläggningar)
- Respektive kommun (förskolor, samhällsviktig verksamhet)
- Uppdatering av rapporten museer 2020 framtagen av myndigheten för kulturanalys (Förvaring av museiföremål)

Utöver ovan uppdateras förteckningen löpande när brandförsvaret får kännedom om nya verksamheter som omfattas av tillsynsplanen.

Planering

Regelbunden tillsyn

Regelbunden tillsyn enligt LSO genomförs enligt frist på verksamheter, byggnader och andra anläggningar där risken för person-, miljö- och egendomsskador i händelse av

brand bedöms som störst samt på verksamheter där frekvensen av bränder eller andra olyckor är hög.

Regelbunden tillsyn genomförs på verksamheter som omfattas av bilagan till MSBFS 2021:8. Dock genomförs inte regelbunden tillsyn på samtliga typer av verksamheter som omfattas av bilagan om brandförsvaret bedömer att annan åtgärd är mer effektiv. Utöver de verksamheter som omfattas av bilagan genomförs regelbundna tillsyner även på verksamheter som bedömts utifrån lokala förhållanden.

Regelbunden tillsyn enligt LBE genomförs på verksamheter med tillstånd för brandfarlig vara. Tillsyn på verksamheter med tillstånd för explosiv vara genomförs inte regelbundet då dessa verksamheter bedöms i samband med tillståndsgivningen. Brandförsvaret bedömer att regelbunden tillsyn på dessa verksamheter ej är nödvändig eftersom tillståndet för explosiv vara ges på maximalt tre år. Brandförsvaret gör istället temabaserade platsbesök riktade mot dessa verksamheter.

Om en verksamhet både är föremål för tillsyn enligt LSO och LBE samplanerar brandförsvaret dessa tillsyner.

De typer av verksamheter, byggnader eller andra anläggningar där tillsyn genomförs regelbundet är:

- **Verksamheter där personer inte kan förväntas utrymma självständigt**
(Verksamhetsklass 5B, 5C, 5D enligt Boverkets byggregler, BBR. Exempelvis sjukhus, vård, fängelse. Fortsatt förkortas verksamhetsklasser enligt BBR med Vk)
- **Verksamheter inom skolväsendet**
(Vk5A, Vk2. Exempelvis förskolor, grund- och gymnasieskolor)
- **Verksamheter för tillfällig övernattnings och vissa gemensamhetsboenden**
(Vk4 med hotelltillstånd, Vk3B. Exempelvis hotell, asylboenden, HVB-hem, elevhem)
- **Verksamheter med större samling av människor som inte kan förväntas ha god lokalkännedom**
(Vk2A, Vk2B, Vk2C. Exempelvis verksamheter med serveringstillstånd efter kl. 23:00, samlingslokal >150 personer, nattklubbar, studentnationer, universitet, större idrottsplatser helt eller delvis under tak)
- **Byggnader med kulturhistoriska värden**
(Byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturmiljölagen (1988:950) samt statliga byggnadsminnen enligt förordningen (2013:558))
- **Byggnader där egendom tillhörande museer förvaras**
(Statliga eller regionala museer som omfattas av museilagen (2017:563))
- **Byggnader och andra anläggningar vars utformning ställer särskilda krav på det byggnadstekniska brandskyddets tillförlitlighet**
(Byggnader med fler än 8 våningar ovan mark).
- **Samhällsviktig verksamhet**
(Byggnader och andra anläggningar där brand skulle innebära stora ekonomiska kostnader eller större påfrestning för samhället)
- **Verksamheter med tillstånd för brandfarlig vara**
- **Farlig verksamhet enligt LSO 2 kap 4 §**

Brandförsvaret kan även bedöma att regelbunden tillsyn ska utföras på verksamheter som inte omfattas av ovan kriterier utifrån lokala omständigheter.

Verksamheter där regelbunden tillsyn genomförs har en tillsynsfrist på 2 – 6 år. Fristen för respektive tillsynskategori är satt utifrån hur många av följande faktorer som byggnaden eller anläggningen omfattas av:

- Där utrymningssäkerheten påverkas stort av det byggnadstekniska och organisatoriska brandskyddet
- Samhällskonsekvensen av en brand
- Serveringstillstånd efter klockan 23:00
- Större samling människor där alkohol serveras i mer än begränsad omfattning
- Verksamheter där statistik påvisat att bränder eller brandtillbud är överrepresenterat
- Om verksamheten byter ansvariga inom organisationen, verksamhetsutövare eller fastighetsägare ofta
- Om de som vistas i byggnaden eller anläggningen inte förväntas ha god lokalkännedom
- Om de som vistas i byggnaden eller anläggningen är inlåsta eller vistas där av plikt eller utifrån annan lagstiftning
- Om de som vistas i byggnaden eller anläggningen inte kan förväntas vara vakna
- Om personerna inte bedöms kunna utrymma på egen hand, eller där utrymningen till stor del är beroende av personalens insats

Bedömningsgrunder för fristerna finns redovisade i Bilaga 1.

Tabell frister regelbunden tillsyn

Typ av verksamhet	Frist
Verksamheter där personer inte kan förväntas utrymma självständigt	
- Vk5B	4 år
- Vk5C, Vk5D	3 år
Verksamheter inom skolväsendet	
- Vk2 Skola	4 år
- Vk5A Förskola	4 år
- Vk4A Förskola med "nattis"	3 år
Verksamheter för tillfällig övernattnin och vissa gemensamhetsboenden	
- Vk4 med hotelltillstånd	5 år
- Vk4 med hotell- och serveringstillstånd	4 år
- Vk3B Asylboenden och HVB-hem	5 år
- Vk3B Elevhem, förläggningar	6 år
Verksamheter med större samling av människor som inte kan förväntas ha god lokalkännedom	
- Vk2A över 50 personer och med serveringstillstånd efter klockan 23:00	5 år
- Vk2B	6 år
- Vk2B med serveringstillstånd efter klockan 23:00	3 år
- Vk2C	3 år
- Vk2C studentnationer	2 år
- Anläggningar helt eller delvis under tak >1000 personer	6 år
Byggnader med kulturhistoriska värden	6 år
Byggnader där egendom tillhörande museer förvaras	6 år
Byggnader och andra anläggningar vars utformning ställer särskilda krav på det byggnadstekniska brandskyddets tillförlitlighet	

- Byggnader med fler än 16 våningar ovan mark	6 år
- Byggnader med fler än 8 våningar ovan mark med bostäder	5 år
Samhällsviktig verksamhet	5 år

Verksamheter med tillstånd för brandfarlig vara

För de verksamheter som omfattas av kriterierna för regelbunden tillsyn genomförs samplanerade tillsyner enligt fristen för LSO-tillsynen. För de verksamheter med tillstånd för brandfarlig vara som ej omfattas av kriterierna för regelbunden tillsyn genomför brandförsvaret tillsyn en gång i mitten av tillståndsperioden.

2:4-anläggningar

För de anläggningar som omfattas av skyldigheterna i 2 kap. 4 § LSO genomför brandförsvaret tillsyn vart fjärde år, förutom bergtäkter och dammar där tillsyn genomförs vart åttonde år.

Alternativ till tillsyn

I föreskriften, MSBFS 2021:8, framgår att kommunerna ska beakta om tillsyn är den mest effektiva förebyggande åtgärden. Brandförsvaret har bedömt att i vissa byggnader och andra anläggningar med samhällsviktig verksamhet eller med kulturhistoriska värden kan riktade informationsinsatser genomföras som alternativ till tillsyn. Detta för att skapa förståelse för egendomsvärdet, vilka risker för brand som finns samt hur dessa kan förebyggas. Informationsinsatserna kan exempelvis bestå av utskick eller informationsträffar och genomförs regelbundet med som längst sex års frist.

Inom Uppsala brandförsvars område finns en tunnel som är längre än 500 meter. Där genomför brandförsvaret platsbesök, med som längst sex års frist, som alternativ till tillsyn. Besöket genomförs av den operativa verksamheten tillsammans med handläggare från enheten tillsyn och tillstånd.

Temabaserade platsbesök

Temabaserade platsbesök genomförs på verksamheter där regelbundna tillsyner inte genomförs eller på verksamheter med hög riskbild eller säsongsbetonade risker där den regelbundna tillsynen kompletteras med oannonserade eller inbokade platsbesök. Vid denna typ av platsbesök är råd och information det primära verktyget. Vid brister i samband med platsbesöken inleds en händelsebaserad tillsyn.

Dessa besök kan genomföras exempelvis genom:

- Platsbesök kvällstid i verksamheter med alkoholservering.
- Platsbesök i publika lokaler, vid publika evenemang.
- Säsongsbaserade platsbesök vid exempelvis fyrverkeriförsäljning och spolarvätskeförsäljning.
- Platsbesök som fokuserar på en viss typ av verksamhet, exempelvis
 - Gemensamhetsboenden utan vårdinslag (exempelvis studentboenden)
 - Trygghetsboenden
 - Mindre Vk4 utan hotelltillstånd
 - Lokaler som används för tillfällig övernattning
 - Campingplatser

- Större garage under mark

Platsbesök kan exempelvis genomföras genom att handläggare gör riktade insatser under en begränsad tid i geografiskt utvalda områden mot en eller flera typer av verksamheter. Urval av var besök genomförs kan ske bland annat utifrån lokal och nationell statistik, genomförda olycksundersökningar, inträffade händelser med mera.

Händelsebaserad tillsyn

Händelsebaserad tillsyn enligt LSO och LBE genomförs där det har framkommit omständigheter som visar på behov av en tillsyn. Händelsebaserad tillsyn genomförs exempelvis vid:

- Tips om brister i brandskyddet från allmänheten
- Då brister uppmärksammas i samband med räddningsinsats
- Då brister uppmärksammas i samband med områdesbesök utförda av brandförsvarets operativa verksamhet
- Då brister uppmärksammas i samband med temabaserade platsbesök
- Då brister uppmärksammas vid platsbesök i samband med tillståndsansökan LBE
- Då brister uppmärksammas vid platsbesök i samband med remisshantering
- Lokal och nationell statistik, inträffade händelser med mera. (Exempelvis radhusprojektet)

Bilaga 1 - Bedömningsgrunder för tillsynsfrister

Fristen för respektive tillsynskategori är satt utifrån hur många av följande faktorer som byggnaden eller anläggningen omfattas av.

Kriterierna som ligger till grund för fristen anges inom parentes i tabellen nedan och anges med bokstäverna enligt följande:

- A. Där utrymningssäkerheten påverkas stort av det byggnadstekniska och organisatoriska brandskyddet
- B. Samhällskonsekvensen av en brand
- C. Serveringstillstånd efter kl. 23:00
- D. Större samling människor där alkohol serveras i mer än begränsad omfattning
- E. Verksamheter där statistik påvisat att bränder eller brandtillbud är överrepresenterat
- F. Om verksamheten byter ansvariga inom organisationen, verksamhetsutövare eller fastighetsägare ofta
- G. Om de som vistas i byggnaden eller anläggningen inte förväntas ha god lokalkännedom
- H. Om de som vistas i byggnaden eller anläggningen är inlåsta eller vistas där av plikt eller utifrån annan lagstiftning
- I. Om de som vistas i byggnaden eller anläggningen inte kan förväntas vara vakna
- J. Om personerna inte bedöms kunna utrymma på egen hand, eller där utrymningen till stor del är beroende av personalens insats.

Ett eller inget kriterium = 6 år, två kriterier = 5 år, tre kriterier = 4 år och så vidare.

Tabell frister regelbunden tillsyn med bedömningsgrunder

Typ av verksamhet	Frist
Verksamheter där personer inte kan förväntas utrymma självständigt	
- Vk5B (Kriterier: H, I, J)	4 år
- Vk5C, Vk5D (Kriterier: A, H, I, J)	3 år
Verksamheter inom skolväsendet	
- Vk2 Skola (Kriterier: B, E, H)	4 år
- Vk5A Förskola (Kriterier: B, H, J)	4 år
- Vk5A Förskola med "nattis" (Kriterier: B, H, I, J)	3 år
Verksamheter för tillfällig övernattnig och vissa gemensamhetsboenden	
- Vk4 (Kriterier: G, I)	5 år
- Vk4 med serveringstillstånd (Kriterier: C, G, I)	4 år
- Vk3B Asylboenden och HVB-hem (Kriterier: H, I)	5 år
- Vk3B Elevhem, förläggningar (Kriterier: I)	6 år
Verksamheter med större samling av människor som inte kan förväntas ha god lokalkännedom	
- Vk2A över 50 personer och med serveringstillstånd efter klockan 23:00 (Kriterier: C, G)	5 år
- Vk2B (Kriterier: G)	6 år
- Vk2B med serveringstillstånd efter klockan 23:00 (Kriterier: C, D, G, J)	3 år
- Vk2C (Kriterier: C, D, G, J)	3 år
- Vk2C studentnationer (Kriterier: C, D, F, G, J)	2 år
- Anläggningar helt eller delvis under tak >1000 personer (Kriterier: G)	6 år
Byggnader med kulturhistoriska värden	6 år
Byggnader där egendom tillhörande museer förvaras	6 år
Byggnader och andra anläggningar vars utformning ställer särskilda krav på det byggnadstekniska brandskyddets tillförlitlighet	
- Byggnader med fler än 16 våningar ovan mark (Kriterier: A)	6 år
- Byggnader med fler än 8 våningar ovan mark med bostäder (Kriterier: A, I)	5 år
Samhällsviktig verksamhet (Kriterier: B)	6 år